

**Załącznik do uchwały Nr XIX/109/03 Rady Powiatu w Ełku
z dnia 30 grudnia 2003 r.**

**POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DO 2015 ROKU**

Ełk, grudzień 2003

**WYKAZ OSÓB, KTÓRE UCZESTNICZYŁY W OPRACOWANIU
POWIATOWEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH DO 2015 ROKU.**

1. Andrukiewicz Tomasz – Członek Zarządu Powiatu Ełckiego
2. Bagan Bożena – Kierownik Delegatury Urzędu Wojewódzkiego w Ełku
3. Bielecka Alicja – Przewodnicząca Związku Niewidomych „Koło” w Ełku
4. Bujnowski Andrzej – Dyrektor „Pro – Medica” w Ełku
5. Dębowska Henryka – Siostra Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Ełku
6. Franczuk Jarosław – Wicestarosta Ełcki
7. Grabowski Andrzej – Pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku
8. Jarosławska Halina – Przewodnicząca Północno – Wschodniego Stowarzyszenia Chorych na SM w Ełku
9. Kondrat Jadwiga – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
10. Kowalczyk Ewa – Pracownik Domu Pomocy Społecznej w Ełku
11. Kruczyński Dariusz – Dyrektor „Caritas” Diecezji Ełckiej
12. Kwiatkowska Lucyna – Członek Komisji Rodziny, Zdrowia i Pomocy Społecznej Rady Powiatu w Ełku
13. Litman Stanisław – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej
14. Martyka Jarosław – Komisarz Komendy Powiatowej Policji w Ełku
15. Piotrowska Maria – Kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Ełku
16. Rytelewski Henryk - Komisarz Komendy Powiatowej Policji w Ełku
17. Szymańska Anna – Pracownik Urzędu Miasta Ełk
18. Ścierańska Maria – Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
19. Walczuk Iwona – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku
20. Wenda Michał – Kierownik Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku
21. Wiśniewska Krystyna Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prostkach

Spis treści

Wykaz osób, które uczestniczyły opracowaniu powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych do 2015 roku .

1. Wstęp	1
2. Charakterystyka powiatu ełckiego	2
2.1. Położenie	2
2.2 Rynek pracy	3
2.3 Poziom bezrobocia	4
2.4 Stopa bezrobocia	6
3 Diagnoza pomocy społecznej w powiecie ełckim	8
3.1 Uwagi ogólne	8
3.2 Infrastruktura pomocy środowiskowej	11
3.3 Infrastruktura instytucjonalna	12
3.4 Kadra	13
3.5 Organizacje pozarządowe	14
3.6 Problemy osób niepełnosprawnych i pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi	15
3.7 Problemy występujące w rodzinach	17
3.8 Osoby dotknięte uzależnieniami	18
4. Uwarunkowania strategii rozwiązywania problemów społecznych	20
4.1 Wizja	20
4.2 Analiza SWOT	21
4.3 Obszary problemowe	25
5 Cele strategii	26
6 Realizacja, monitorowanie i aktualizowanie strategii	31
7 Podsumowanie	38

1. WSTĘP

Proces planowania strategii pomocy społecznej w powiecie ełckim rozpoczęła Uchwała Zarządu Powiatu Ełckiego Nr 35\2003 z dnia 14 marca 2002 w sprawie zasad, trybu i harmonogramu opracowania programu strategii pomocy społecznej powiatu ełckiego do 2015, zmieniona Uchwałą Nr 45/2003 z dnia 20 marca 2003 roku .

18 kwietnia 2002 roku został powołany Zespół Programowy, który zajął się określeniem głównych obszarów strategii. W skład zespołu weszli:

1. Andrukiewicz Tomasz – Etatowy Członek Zarządu Powiatu Ełckiego
2. S. Dembowska Maria – Dyrektora Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci „Tęczowy Dom”
3. Garbolińska – Banczer Bożena – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku
4. Ks. Herman Tadeusz – Wicedyrektor „Caritas” Diecezji Ełckiej
5. Litman Stanisław – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej
6. Szymańska Anna – Pracownik Urzędu Miasta Ełk
7. Walczuk Iwona – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku

Planowanie i koordynacja wszystkich etapów prac nad strategią pomocy społecznej należały do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku.

Wypracowanie podstaw pomocy społecznej powiatu odbyło się podczas trzech spotkań warsztatowych.

Podczas warsztatów wyodrębniono pięć głównych problemów strategicznych:

- kryzys rodzinny (dziecko w rodzinie, rodzina z niepełnosprawnymi, rodzina z osobami starszymi, rodzina z patologiami),
- zjawisko marginalizacji, różnych grup społecznych (rodziny popegeerowskie, Romowie, bezdomni alkoholicy, narkomani),
- bezrobocie (długotrwałe i strukturalne),
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego,

- współpraca z organizacjami pozarządowymi – wykorzystanie potencjału partnerów społecznych.

W przyjętej metodzie wykorzystano wiedzę i doświadczenie wszystkich osób zajmujących się budowaniem strategii rozwoju pomocy społecznej w powiecie ełckim, w większości pracowników różnych jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych.

Strategia pomocy społecznej powiatu ełckiego jest zgodna ze strategią pomocy społecznej województwa warmińsko – mazurskiego, założeniami polityki państwa w tym zakresie oraz jest spójna ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego i Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Ełckiego.

Przyjęcie strategii pomocy społecznej przez Radę Powiatu Ełckiego nie zamyka procesu jej aktualizacji i doskonalenia. Efekty realizacji strategii uzależnione będą od powszechnej akceptacji strategii i jej wsparcia przez wszystkich sojuszników działań pomocowych.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU EŁCKIEGO

2.1. Położenie

Powiat ełcki leży we wschodniej części województwa warmińsko — mazurskiego, obejmuje Pojezierze Ełckie i część Mazur Garbatych.

Powiat ełcki tworzą cztery gminy:

Gmina Ełk	powierzchnia 380 km ²
Gmina Kalinowo	powierzchnia 285 km ²
Gmina Prostki	powierzchnia 230,5 km ²
Gmina Stare Juchy	powierzchnia 196,6 km ²

W obrębie gmin funkcjonuje:

- 155 sołectw
- 209 miejscowości (statystycznych).

Liczba ludności powiatu:

Gmina Ełk	ludność ogółem (w tys.)	10,5
Gmina Kalinowo		7,5
Gmina Prostki		7,8
Gmina Stare Juchy		4,3
Miasto Ełk		56,1

Powiat ełcki – ludność ogółem w tys. – 86,2 osób.

Łączna powierzchnia powiatu ełckiego to 1112,10 km². Pod względem powierzchni powiat ełcki zajmuje 12 lokatę w województwie.

Ełk - miasto leżące w centralnej części Mazur, liczy sobie ponad 650 lat. Położone jest nad rzeką Ełk i jeziorem Ełk. Aż 20% powierzchni miasta stanowią wody, co sprzyja rozwojowi turystyki i sportów wodnych. W Ełku mieszka ponad 56 tysięcy ludzi.

Dogodne położenie, na skrzyżowaniu dróg i linii kolejowych, odgrywa znaczącą rolę w rozwoju miasta. Dzięki walorom przyrodniczym, możliwościom gospodarczym i aktywności mieszkańców, Ełk jest centralnym miastem subregionu, wpisanym do elitarnego grona miast ekologicznych w Polsce.

2.2 Rynek pracy

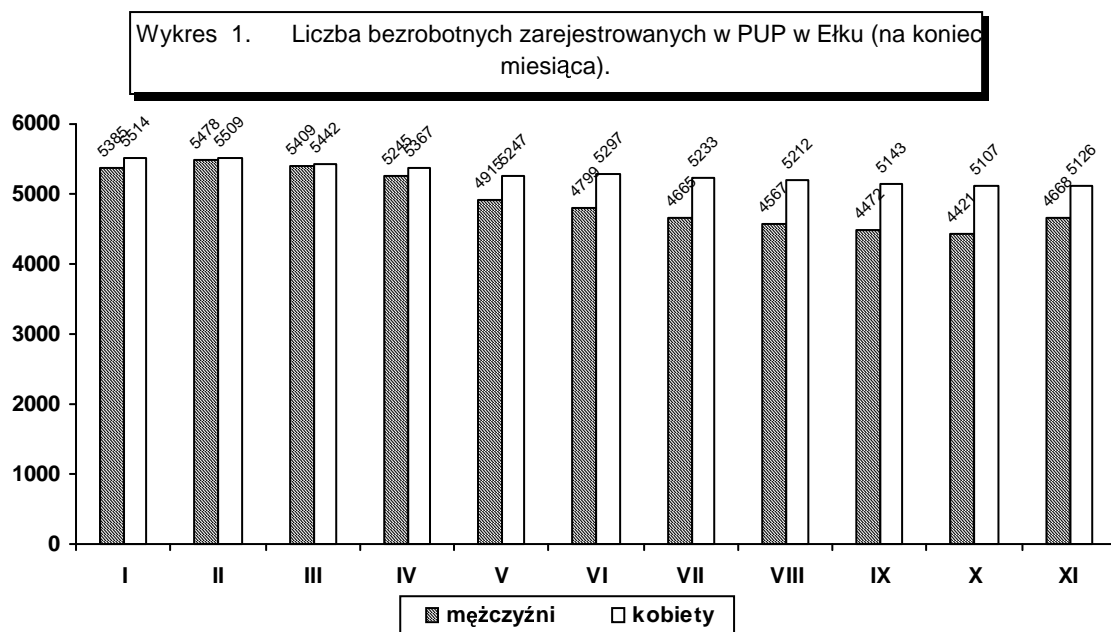
Struktura jednostek gospodarczych wskazuje na dominację sektora prywatnego. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w dniu 31 XII 2001 roku wynosiła

6 906, z tego 260 w sektorze publicznym i 6 646 w sektorze prywatnym. Zakłady osób fizycznych stanowiły 82,42 % podmiotów sektora prywatnego.

Bezrobocie jest problemem społecznym, który oprócz wymiaru ekonomicznego ma duże znaczenie społeczne i psychologiczne. Brak możliwości znalezienia zatrudnienia powoduje powstawanie negatywnych skutków, którymi dla osoby bezrobotnej są między innymi: dezaktualizacja zdobytej wiedzy i doświadczeń zawodowych, spadek poczucia własnej wartości i funkcjonowanie poniżej własnych możliwości, zaburzenie pełnienia szeregu ważnych społecznie ról. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te nasilają się i rodzą takie kwestie jak: ubóstwo, frustracja, izolacja, wycofywanie się z życia społecznego oraz pogorszenie ogólnego stanu zdrowia. Zwłaszcza utrata prawa do zasiłku z Urzędu Pracy zmusza najczęściej osoby bezrobotne do szukania wsparcia między innymi w instytucjach pomocy społecznej.

2.3 Poziom bezrobocie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy w końcu listopada 2003r. wyniosła 9794. osób i była o 212 . osób, tj. o 2,2% wyższa w porównaniu do miesiąca poprzedniego /w końcu października 9582/.

Wzrost liczby bezrobotnych miał miejsce w mieście Ełk oraz 4 gminach powiatu tj. gminie Ełk, gminie Prostki, gminie Stare Juchy oraz gminie Kalinowo.

Tab.1 Poziom bezrobocie w poszczególnych gminach (stan na koniec miesiąca listopada 2003 r.):

M-c	Miasto Ełk	Gmina Ełk	Gmina Kalinowo	Gmina Prostki	Gmina Stare Juchy
Styczeń	5825	2045	1041	1236	617
Luty	6048	2057	1049	1217	616
Marzec	5979	2031	1016	1197	628
Kwiecień	5814	1997	985	1184	632
Maj	5574	1893	933	1131	631
Czerwiec	5592	1860	937	1098	609
Lipiec	5453	1806	932	1086	621
Sierpień	5376	1778	916	1085	624
Wrzesień	5229	1761	913	1086	626
Październik	5201	1757	934	1085	605
Listopad	5257	1826	969	1124	618

Z bezrobotnych pozostających w ewidencji PUP w Ełku w dniu 30.11.2003 r. zdecydowaną większość stanowiły osoby pochodzące z miasta Ełku – 5257 (53,7 %), zamieszkali w pozostałych gminach należących do powiatu ełckiego byli w mniejszości- 4537 (42,3 %).

W porównaniu do listopada 2002r roku bezrobocie zmniejszyło się o 547 . osób, tj. o 9,4 %.

Tab. 2 Ilość bezrobotnych powiatu ełckiego (okres porównawczy 2002 i 2003)

Miesiąc	2002	2003	Przyrost /spadek
Styczeń	11483	10899	-584
Luty	11501	10987	-514
Marzec	11334	10851	-483
Kwiecień	11032	10612	-420
Maj	10520	10162	-358
Czerwiec	10616	10096	-520
Lipiec	10581	9898	-683
Sierpień	10454	9779	-675
Wrzesień	10472	9615	-857
Październik	10338	9582	-756
Listopad	10341	9794	-547

2.4 Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia jest wskaźnikiem, który pozwala określić stopień nie zagospodarowania zasobów pracy. Stopa bezrobocia w październiku bieżącego roku w powiecie ełckim kształtowała się na poziomie 28,9%

Odpowiednie wskaźniki wynosiły :

Województwo warmińsko- mazurskie - 27,4%

Kraj -17,4%

Tab.3 Stopa bezrobocia – zestawienie miesięczne

Miesiąc	Powiat ełcki	Kraj	Województwo
Styczeń	31,2 %	18,7 %	29,6 %
Luty	31,4	18,8	29,7
Marzec	31,2	18,7	29,4
Kwiecień	30,7	18,4	28,8
Maj	29,8	17,9	28,1
Czerwiec	29,6	17,8	27,9
Lipiec	29,2	17,8	27,8
Sierpień	29,3	17,6	27,7
Wrzesień	28,9	17,5	27,5
Październik	28,9	17,4	27,4

3 DIAGNOZA POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE ELCKIM

3.1 Uwagi ogólne

W Polsce od początku lat 90 dąży się do decentralizacji polityki społecznej poprzez przekazywanie samorządom lokalnym kompetencji i zadań państwowej władzy wykonawczej, jak również popieranie rozwoju instytucji i organizacji pozapaństwowych (organizacji pozarządowych).

Rośnie rola władz lokalnych w zarządzaniu pomocą społeczną, oświatą, mieszkalnictwem, służbą zdrowia oraz placówkami kulturalnymi.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Jednym z zadań samorządu powiatu wynikającym między innymi z art. 10 a ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej jest opracowywanie strategii rozwoju pomocy społecznej.

Celem strategii jest przedstawienie bilansu korzystnych i niekorzystnych cech społecznych regionu a na ich podstawie identyfikacja barier i przeszkód

oraz opracowanie dokumentu, dzięki któremu możliwe będzie sprawne i racjonalne organizowanie działań, zmierzających do rozwiązania problemów społecznych w powiecie ełckim, między innymi przez wprowadzanie programów służących realizacji zadań pomocy społecznej.

Podstawą strategii powinno być maksymalne wykorzystanie istniejących w regionie zasobów, potencjału i korzyści płynących z jego uwarunkowań i położenia. Dlatego ważne jest, aby oparta ona była na analizie istniejącego stanu regionu, jego możliwości i zagrożeń oraz infrastruktury i zasobów.

Samorząd lokalny odpowiedzialny za całokształt realizacji zadań polityki społecznej na szczeblu lokalnym musi przeprowadzić diagnozę potrzeb społeczności lokalnej, stopień odczuwania poszczególnych potrzeb musi być permanentnie monitorowany, a realizacja zadań powinna podlegać stałej kontroli i ocenie: zarówno z punktu widzenia prawnych zobowiązań samorządu terytorialnego, jak i z punktu widzenia odbiorców usług.

Umożliwienie mieszkańcom znalezienia się w strefie pozbawionej zagrożeń dla bezpieczeństwa socjalnego wymaga stworzenia takiego systemu zaspokajania potrzeb społecznych, który szybko reaguje na zmiany i adaptuje się do stale zmieniających się warunków społecznych. Stworzenie takiego systemu jest możliwe poprzez opracowanie narzędzi pracy, które:

- są wspólne dla wszystkich podmiotów realizujących zadania polityki społecznej,
- umożliwiają działania w oparciu o te narzędzia w każdej, zmieniającej się sytuacji społecznej,
- służą nie tylko podejmowaniu działań, ale również monitorowaniu skuteczności tego, co już jest realizowane.

Planowana strategia rozwiązywania problemów społecznych powinna zakładać możliwość określania potrzeb przez samych zainteresowanych, zostawiać im też swobodę w ich zaspokajaniu, włączając instytucje dopiero w momencie, gdy rozwiązanie problemów przez samych mieszkańców nie jest już możliwe. Promocji podlega więc oddolna inicjatywa społeczna, czyli aktywność obywatelska przejawiająca się w funkcjonowaniu szeroko pojętych organizacji

pozarządowych i grup nieformalnych. Strategia powinna ukazywać możliwości uruchamiania i wykorzystywania różnorodnych zasobów społeczności lokalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych m.in. poprzez:

- tworzenie strategii wieloletnich - umożliwiających „dojrzewanie” inicjatyw obywatelskich do poszczególnych zadań,
- budowanie strategii w oparciu o oczekiwane efekty - umożliwiając inicjatywom społecznym wybór metod i technik rozwiązywania problemów,

Strategia przewiduje stopniowe przejście od systemu ratownictwa do systemowego rozwiązywania problemów społecznych i ich zapobiegania. Współpraca wszystkich podmiotów funkcjonujących w obszarach polityki społecznej jest niezbędna jako warunek skuteczności i trwałości prowadzonych działań. Zgodnie z proponowaną strategią – współpraca ta odbywać się będzie przy zachowaniu zasady równości wszystkich podmiotów.

Sposobem na osiągnięcie efektywności i trwałości w realizowaniu strategii minimalizowania i likwidacji obszarów zagrożeń bezpieczeństwa socjalnego jest partnerstwo - rozumiane jako współdziałanie równych podmiotów, oparte o rzeczywiste problemy. Podkreśla się wzrost roli organizacji pozarządowych przy jasno określonych zasadach ich finansowania i zastosowaniu narzędzi służących ewaluacji. Współpraca z organizacjami pozarządowymi podlega od paru lat procesowi ustawicznego rozwoju. Zwiększa się rola tego sektora w życiu społecznym, zauważalna jest też coraz większa dojrzałość w działalności wielu organizacji.

Wraz z reformą administracyjną kraju i powstaniem nowych struktur przypisano pomocy społecznej wiele nowych zadań, które dotąd pozostawały w zainteresowaniu innych resortów. Od 1999 r. pomoc społeczna przejęła rodziny zastępcze, a od roku 2000 cały system opieki nad dzieckiem i rodziną. Oznacza to, że nowa rola pomocy społecznej nie ogranicza się tylko do działań ratowniczych, a stanowi wachlarz oddziaływań o charakterze profilaktycznym, doradczym i wspierającym.

Działania pomocy społecznej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mają (ogólnie rzecz biorąc) dwojaki charakter: pomocy

środowiskowej i pomocy instytucjonalnej. Tak też zlokalizowana jest infrastruktura pomocy społecznej skoncentrowana na pracy w środowisku i w instytucjach.

Do infrastruktury pomocy społecznej zaliczamy jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz zatrudnionych w nich pracowników. Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej do jednostek należą: regionalne ośrodki polityki społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, placówki specjalistycznego poradnictwa (w tym rodzinnego), placówki opiekuńczo – wychowawcze, ośrodki adopcyjno – opiekuńcze, mieszkania chronione, ośrodki wsparcia i ośrodki interwencji kryzysowej.

3.2 Infrastruktura pomocy środowiskowej

Środowiskowa pomoc społeczna świadczona jest przez ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, środowiskowe domy samopomocy, ośrodki interwencji kryzysowej.

Charakteryzują się tym, że pozwalają na skuteczne udzielanie pomocy osobie lub rodzinie w miejscu zamieszkania, jednocześnie będąc mniej kosztowną formą, niż placówki opieki całodobowej- stacjonarnej.

W powiecie ełckim funkcjonują następujące jednostki świadczące pomoc środowiskową ;

- środowiskowy dom samopomocy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek przeznaczony dla chłopców z zaburzeniami psychicznymi i innymi sprzężonymi niepełnosprawnościami. Przeznaczony on jest na 20 miejsc,
- osobom bezdomnym świadczona jest pomoc w formie schronienia, którą w powiecie zapewnia:
 - noclegownia przy Izbie Wytrzeźwień w Ełku przeznaczona na 8 miejsc
 - noclegownia prowadzona przez „Caritas” przeznaczona dla 32 mężczyzn
 - Ełcki Ośrodek dla Ludzi Bezdomnych i Ubogich,

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej przeznaczony jest dla 15 kobiet z dziećmi,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzą zajęcia dla niepełnosprawnej młodzieży upośledzonej umysłowo, przeznaczone dla 25 osób, prowadzone przez „Caritas” Diecezji Ełckiej,
- GOPS w Ełku,
- GOPS w Kalinowie,
- GOPS w Prostkach,
- GOPS w Starych Juchach,
- MOPS w Ełku.

3.3 Infrastruktura instytucjonalna

Do infrastruktury instytucjonalnej zaliczamy: domy pomocy społecznej, domy dziecka, pogotowia opiekuńcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

W powiecie ełckim funkcjonują 2 domy pomocy społecznej, 1 dom dziecka oraz 2 domy rodzinne:

- Dom Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej przeznaczony jest dla osób dorosłych przewlekle psychicznie chorych, nie wymagających leczenia szpitalnego, a jedynie stałej opieki lekarskiej i pielęgniarstwa, w tym psychiatrycznej, statutowa i wykorzystana liczba miejsc – 280.
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci “Tęczowy Dom” to ośrodek kompleksowej opieki i rehabilitacji dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym (umiarkowanym, znacznym i głębokim) lub/i sprzężonymi niepełnosprawnościami prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Misjonarek w Ełku, statutowa i wykorzystana liczba miejsc – 110.
- Dom Dziecka im. red. Grzegorza Aleksandrowicza w Ełku - Statutowa liczba miejsc – 60, liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka na dzień 30.11.2003 r. – 60.
- Dom Rodzinny w Ełku. W roku 2003 w Domu Rodzinnym przebywa 7 dzieci w różnym wieku i prowadzony jest przez p. H. Ćwiek

- Dom Rodzinny w Ełku. Utworzony w grudniu 2003 r. w Domu przebywa 4 dzieci i prowadzony jest przez panią Teresę Górską.

3.4 Kadra

Zatrudnienie pracowników socjalnych w poszczególnych ośrodkach pomocy społecznej powiatu ełckiego przedstawia się następująco:

MOPS w Ełku- 23,

GOPS w Ełku -5

GOPS w Prostkach - 2 ,

GOPS w Kalinowie-3

GOPS w Starych Juchach -2

PCPR w Ełku – 2

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w 2002 r. udzielił pomocy 1848 rodzinom (liczba osób w tych rodzinach 7217), świadczenia przyznano 2330 osobom z 1848 rodzin. Łączna kwota pomocy 6.821.948 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starych Juchach w 2002 r. udzielił pomocy 375 rodzinom (liczba osób w tych rodzinach 1462, osoby które skorzystały z pomocy- 627). Kwota udzielonej pomocy – 567.057 – zadania zlecone, 132.095 – środki finansowe z Urzędu Gminy na zadania własne. Łączna kwota pomocy 699.152 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach w 2002 r. udzielił pomocy 1286 rodzinom (liczba osób w tych rodzinach 5519. Kwota udzielonej pomocy – 964.200 – zadania zlecone, 225.000 – zadania własne. Łączna kwota pomocy 1.314.221 zł.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku - stan zatrudnienia w jednostce w 2002 r. w przeliczeniu na pełne etaty kalkulacyjne to 6,25 osób.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kainowie w 2002 r. – udzielił pomocy 527 rodzinom (liczba osób w tych rodzinach, objętych pomocą 2.578). Liczba osób, którym przyznano świadczenia 678. Wysokość świadczeń obligatoryjnych 652.244. Łączna kwota pomocy 985.473 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku w 2002 r. – udzielił pomocy 712 rodzinom (liczba osób w tych rodzinach, objętych pomocą 2.803). Kwota udzielonej pomocy – 1.729.484 zł. Wg stanu na dzień 15 grudnia 2003 r. na terenie powiatu ełckiego funkcjonowało 113 rodzin zastępczych, w których przebywało łącznie 147 dzieci. W roku 2003 ustanowiono 21 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 30 dzieci. Usamodzieliło się 11 wychowanków rodzin zastępczych. Naukę kontynuowało 76 osób.

3.5 Organizacje pozarządowe

Do zasobów powiatu należy zaliczyć również organizacje pozarządowe działające w szeroko rozumianej pomocy społecznej: są to głównie fundacje, stowarzyszenia i organizacje kościelne. Organizacje te mają charakter niedochodowy i zorientowane są na podejmowanie różnych inicjatyw na rzecz osób i rodzin wymagających szczególnego wsparcia i pomocy. Na terenie powiatu ełckiego funkcjonują organizacje pozarządowych działających głównie na rzecz osób niepełnosprawnych i dzieci z rodzin patologicznych. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu ełckiego:

- Caritas Diecezji Ełckiej
- Ełckie Stowarzyszenie Centrum Trzeźwości
- Ełcki Ośrodek Dla Ludzi Biednych i Ubogich
- Fundacja Pomocy Dzieciom im. Św. Dominika Savio
- Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Diecezji Ełckiej
- Organizacje i grupy nieformalne powstałe celem realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów
- Polski Związek Niewidomych Koło w Ełku
- Północno – Wschodnie Stowarzyszenie Chorych Na Stwardnienie Rozsiane i Osób Niepełnosprawnych
- Stowarzyszenie „Żyj Bezpiecznie” w ramach którego funkcjonuje Centrum Wolonatriatu

- Stowarzyszenie Chorych Kardiologicznie „SERCE”
- Stowarzyszenie Przyjaciół „AMAZONKI”
- Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Przystań” przy Domu Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej
- Stowarzyszenie „KORMORAN” na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
- Stowarzyszenie Pomocy Humanitarnej im. św. Łazarza w Ełku
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- Ełcka Kuria Diecezjalna Wydział Duszpasterstwa Rodzin, w ramach której funkcjonuje:
 - Katolicki Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy
 - Specjalistyczna Poradnia Życia Rodzinnego „Nadzieja”
 - Stowarzyszenie Rodzin Katolickich „Agape”

3.6 Problemy osób niepełnosprawnych i pomoc rodzinom z osobami niepełnosprawnymi

Jednym z najbardziej niepokojących problemów społecznych ostatnich lat, nie tylko w powiecie ełckim i kraju, ale i na całym świecie, jest wzrost liczby osób niepełnosprawnych.

W polityce rodzinnej państwa na szczególną uwagę zasługuje problem rodzin z osobami niepełnosprawnymi. W rodzinach tych bowiem niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów ekonomicznych, bytowych, wychowawczych i opiekuńczych. Rodziny, w skład których wchodzi osoba niepełnosprawna, stają przed problemami życiowymi, odnoszącymi się do materialnej sfery ich życia, konieczności sprawowania opieki i świadczenia usług pielęgnacyjnych, niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności i zapewnienia warunków domowej rehabilitacji.

Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej bowiem kształtują się

potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe niż potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Odmiennej form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennej zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

Pomoc rodzinom z osobą niepełnosprawną i chorą jest realizowana między innymi poprzez:

- ◆ świadczenia rehabilitacyjne,
- ◆ system opieki w środowisku szkolnym i kształcenie dzieci niepełnosprawnych,
- ◆ działania na rzecz aktywizacji zawodowej i ekonomicznego usamodzielniania się osób niepełnosprawnych,
- ◆ specjalistyczną opiekę medyczną, w tym wczesne diagnozowanie niepełnosprawności.

Powodzenie wielu działań prowadzonych wśród osób niepełnosprawnych zależy od sposobu wykorzystania funduszy przeznaczonych na ten cel. W wielu przypadkach uzasadnione ekonomicznie, ale także ze społecznego punktu widzenia, jest pozostanie osoby niepełnosprawnej w rodzinie w zamian za jej odpowiednie wsparcie finansowe. Niezbędna w tych sytuacjach jest pomoc w postaci usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w przystosowaniu mieszkania do obecności osoby niepełnosprawnej oraz nierzadko także wsparcie psychologiczne. W szczególności stałej pomocy finansowej należałoby udzielić osobom rezygnującym z pracy zawodowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Sprawą najwyższej wagi jest zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Sprzyja temu tworzenie warunków integracji osób niepełnosprawnych z najbliższym otoczeniem społecznym (rodzina, kręgi sąsiedzkie, instytucje lokalne), przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowywanie osób niepełnosprawnych - tam gdzie to jest możliwe – do samodzielnego życia.

Do najważniejszych problemów osób niepełnosprawnych zamieszkujących w powiecie ełckim można zaliczyć:

- ◆ nagminnie występujące bariery architektoniczne i komunikacyjne utrudniające aktywność społeczno – zawodową i kulturalną,
- ◆ bariery w aktywności zawodowej wynikające z niedostatecznej bazy szkoleniowej,
- ◆ utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych.

LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE EŁCKIM (OPRACOWANIE WŁASNE)

Rok	Ludność	Osoby niepełnosprawne
1999	86000	1845
2000	86000	2767
2001	86108	4847
2002	86223	10394

	Pracujące w zakładach pracy chronionej	Na otwartym rynku pracy	Prowadzące działalność gospodarczą	Bezrobotne	Poszukujące pracy
Osoby niepełnosprawne	47	214	17	180	90

3.7 Problemy występujące w rodzinach

Rodziny dysfunkcyjne i zagrożone dysfunkcjami potrzebują kompleksowej pomocy, skierowanej do wszystkich ich członków, we wszystkich sferach życia. Celem pomocy winno być przezwyciężenie trudności

i usamodzielnienie rodziny, poprzez ukazanie sposobów wyjścia z kłopotów i odpowiednie wsparcie materialne. Ukierunkowana pomoc stanie się bardziej efektywna i nie spowoduje bierności zainteresowanych oraz nie zniechęci innych do stawiania siebie w podobnych sytuacjach.

Istnieją różne przyczyny dysfunkcji rodzin, przy czym w wielu rodzinach przyczyny te kumulują się. Szczególnym przykładem są liczne rodziny byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych, które wymagają w związku z tym specyficznej, wielofunkcyjnej pomocy. Długotrwały brak aktywności zawodowej rodziców, szerzący się alkoholizm, niesprzyjające warunki materialne ograniczają lub wręcz uniemożliwiają osiągnięcie odpowiedniego poziomu wykształcenia oraz ukształtowanie właściwych aspiracji życiowych młodego pokolenia. Szanse rozwoju intelektualnego dzieci i młodzieży z tych rodzin obniża ponadto brak przekazu właściwych wzorców wartości zarówno w rodzinie jak i najbliższym środowisku.

3.8 Osoby dotknięte uzależnieniami

Zauważalnym zjawiskiem w obszarze pomocy społecznej jest alkoholizm oraz inne uzależnienia zwłaszcza: narkomania, nikotynizm, uzależnienia cywilizacyjne tak jakie komputer, internet, telefon komórkowy, gry hazardowe. Jest to trudny do rozwiązania problem społeczny, gdyż zarówno jego źródłem jak i jego skutkiem są inne problemy. Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych oraz inne uzależnienia powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego. Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są: bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcja rodziny, długotrwała choroba, przestępczość (również przemoc w rodzinie). Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia. Zjawisko narkomani wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do

środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju mody na zażywanie wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

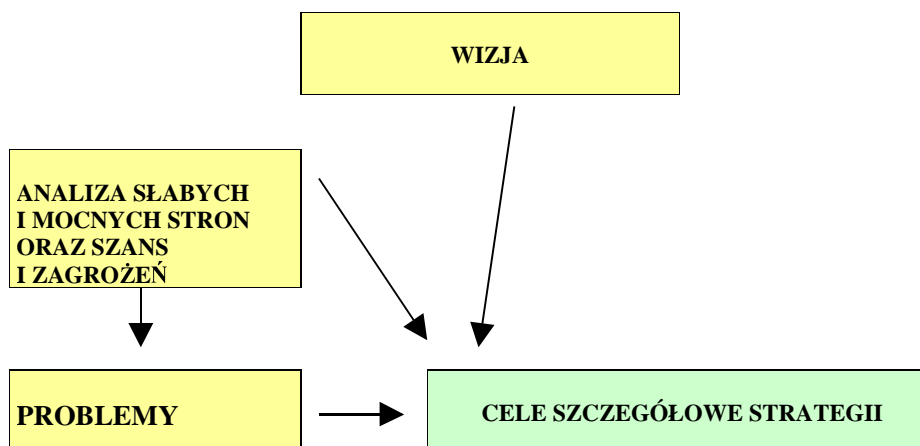
Liczba osób zażywających środki narkotyczne jest wyższa od informacji oficjalnych uzyskiwanych przez służbę zdrowia, czy policję. Nie obejmuje ona bowiem osób sporadycznie sięgających po środki chemiczne, które dopiero są potencjalnymi narkomanami. Ponieważ leczeniu poddaje się niewielka liczba osób trudno jest ująć ich w statystykę. Innym bardzo nietypowym zjawiskiem cywilizacyjnym w obszarze uzależnień są rosnące uzależnienia od komputera, internetu, telefonu komórkowego oraz gier hazardowych.

Dotychczasowe metody rozwiązywania problemu uzależnień w powiecie ełckim to: działania profilaktyczne, łagodzenie następstw uzależnień poprzez tworzenie dla dzieci świetlic socjoterapeutycznych, prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach, audycje informacyjne, artykuły w lokalnych środkach masowego przekazu, pomoc profesjonalna (terapeutyczna, lekarska), pomoc w formie świadczeń pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych osobom uzależnionym i ich rodzinom, oferta dla osób uzależnionych (grupy Anonimowych Alkoholików dla osób uzależnionych od alkoholu) oraz współuzależnionych (Dorośle Dzieci Alkoholików, Grupy dla Współuzależnionych). Infrastruktura pomocowa skierowana do tej kategorii osób obejmuje obok systemu poradni i leczenia odwykowego wiele organizacji społecznych niosących pomoc osobom i rodzinom dotkniętym uzależnieniami. System poradnictwa i pomocy osobom uzależnionym nie zaspokaja wszystkich potrzeb osób uzależnionych – zwłaszcza w kategorii tzw. uzależnień cywilizacyjnych – brakuje fachowej kadry do prowadzenia terapii dla tej kategorii osób.

4 UWARUNKOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Analiza uwarunkowań posłużyła do wyprowadzenia celów strategii. Uwarunkowania to wizja – stan pożądaný w przyszłości, czynniki wzmacniające realizację strategii (mocne strony i szanse z analizy SWOT), czynniki osłabiające (słabe strony i zagrożenia z analizy SWOT, problemy społeczne).

Ustalanie celów szczegółowych strategii

4.1 Wizja

Wizję przyszłości pomocy społecznej w powiecie ełckim określono po analizie sytuacji społecznej i po weryfikacji dokonanej przez partnerów społecznych. Określone w wizji cele powinny być zrealizowane do roku 2015, co jednak jest uwarunkowane przestrzeganiem przez samorządy lokalne, służby socjalne, partnerów społecznych.

Powiat ełcki ze sprawnym systemem opieki społecznej i wysokim poczuciem bezpieczeństwa socjalnego, przyjazny mieszkańcom, z niewielkim bezrobociem oraz współpracujący z samorządami i organizacjami pozarządowymi

W powiecie ełckim usprawniony zostanie system pomocy rodzinie (z dzieckiem, osobą niepełnosprawną, seniorami, zagrożeniem patologią). Ważną rolę w tym systemie pełnić będą obok samorządów także grupy samopomocowe i organizacje pozarządowe. Pomoc instytucjonalna powinna stać się środkiem zaradczym ostatecznym, po wyczerpaniu możliwości nieinstytucjonalnych form pomocy, w tym pomocy środowiskowej.

Rozwinie się także system monitorowania problemów rodzin i dzieci w celu stworzenia warunków do uruchomienia działań zintegrowanych, umożliwiających szybką i efektywną pomoc w sytuacjach kryzysowych oraz działań zapobiegających zjawisku marginalizacji grup społecznych.

Wzrośnie liczba ośrodków wsparcia - miejsc, gdzie będzie można uzyskać pełną informację i porady z zakresu pomocy społecznej.

Nastąpi podwyższenie świadomości mieszkańców powiatu ełckiego w zakresie głównych przyczyn i skutków negatywnych zjawisk społecznych, co będzie warunkiem skutecznego przeciwdziałania tym negatywnym zjawiskom.

Realizacją wizji zajmować się będą aktywne środowiska lokalne, samorzady z terenu powiatu ełckiego, dobrze przygotowane kadry jednostek pomocy społecznej oraz współpracujący z nimi partnerzy społeczni.

4.2 Analiza SWOT

Analiza SWOT ma szczególne znaczenie w prowadzeniu analizy strategicznej organizacji. Może być ona stosowana przez analityków zatrudnionych w

organizacji w działach odpowiedzialnych za przygotowanie planów strategicznych lub (i) planów inwestycyjnych lub (i) wdrażaniem oraz nadzorem nad stosowaniem norm ISO. Metoda SWOT jest również podstawowym narzędziem stosowanym przez doradców ekonomicznych i zespoły doradcze współpracujące z organizacjami, w celu wypracowania strategii dostosowującej organizację do konkurencyjnej gospodarki rynkowej.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed organizacją. Analizę SWOT można z równym powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia inwestycyjnego.

SWOT oparta jest na schemacie klasyfikacji dzielącym wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji na:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Z połączenia tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników:

- zewnętrzne pozytywne - szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.
- zewnętrzne negatywne - zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju firmy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój organizacji lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.
- wewnętrzne pozytywne - mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony to walory organizacji, które w pozytywny sposób wyróżniają ją pośród konkurencji. Mocne strony mogą być wynikiem wielkości organizacji, polegać na dużym udziale w rynku, niskich kosztach

jednostkowych, dysponowania nowoczesną technologią, jakością produkcji itd.

- wewnętrzne negatywne - słabe strony organizacji. Słabe strony to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji. Mogą one dotyczyć całej organizacji, jak i jej części. Każda organizacja posiada słabe strony. Jednak zbyt duża ich ilość może spowodować, że organizacja nie utrzyma się na rynku konkurencyjnym, a inwestycja może przynieść straty, zamiast spodziewanych zysków.

Ogólne wytyczne wynikające z analizy SWOT:

- ◆ wykorzystywać szanse,
- ◆ unikać zagrożeń,
- ◆ opierać się na mocnych stronach,
- ◆ wzmocniać słabe strony,

„Analiza SWOT pomocy społecznej w powiecie”

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY:
<ul style="list-style-type: none"> - Profesjonalizm i zaangażowanie pracowników opieki społecznej, - Dobra sieć placówek i instytucji pomocy społecznej, - Dobra współpraca z rodzinami i instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, z którymi jest kontakt, 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostatek poradnictwa socjalnego, - Brak odpowiednio przygotowanych kadr do funkcjonowania pomocy społecznej wg standardów UE, - Mało liczebna kadra fachowa, - Niedostatek małych, rodzinnych placówek pomocy społecznej, - Niedostateczna baza lokalowa,
SZANSE:	ZAGROŻENIA:
<ul style="list-style-type: none"> - Zmiana mentalności poprzez aktywizację popadających w marginalizację, - Przyjęcie uregulowań prawnych w zakresie polityki społecznej, w tym ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie, - Dofinansowanie opieki społecznej z budżetu województwa, - Akcesja z UE i fundusze strukturalne - Rozwój gospodarczy kraju, - Współpraca z partnerami krajowymi i zagranicznymi – organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi, 	<ul style="list-style-type: none"> - Centralizacja zadań środków na pomoc społeczną, - Pogorszenie sytuacji gospodarczej kraju, - Załamanie finansowania pomocy społecznej, - Rosnące bezrobocie, - Wzrost patologii, - Mało stabilne prawo,

4.3 Obszary problemowe

Analiza problemów społecznych w ujęciu pomocy społecznej dokonana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, grup roboczych i ekspertów pozwoliła na wyodrębnienie grup osób najbardziej dotkniętych problemami:

- ludzi starych,
- niepełnosprawnych,
- bezrobotnych,
- dzieci i młodzież,
- bezdomnych,
- osób uzależnione od alkoholu i narkotyków.

Wyodrębnione grupy stały się obszarami problemowymi w pracach nad kierunkami rozwoju pomocy społecznej w regionie i podstawą utworzenia 5 Zespołów Problemowych.

W pracach wzięły udział osoby, przedstawiciele administracji samorządowej, rządowej i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, policji, sądownictwa, oświaty, Powiatowego Urzędu Pracy, organizacji pozarządowych .

Prace toczyły się w następujących Zespołach Problemowych dotyczących:

- problemów w rodzinie, zwłaszcza pod kątem osób niepełnosprawnych, trudności wychowawczych, kryzysu związku małżeńskiego,
- bezrobocia i problemów psychologicznych i społecznych związanych z tym zjawiskiem,
- problemów ludzi uzależnionych, bezdomnych, zagrożonych eksmisją i innymi patologiami,
- poprawy jakości pracy socjalnej w ośrodkach pomocy społecznej,
- roli i znaczenia organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia zadań z zakresu pomocy społecznej.

5 CELE STRATEGII

Prace nad strategią pomocy społecznej rozpoczęto od zidentyfikowania głównych problemów powiatu ełckiego w ujęciu pomocy społecznej, po czym na tej podstawie określono 5 głównych celów strategii, które uznano za priorytetowe dla sfery pomocy społecznej, tj:

CEL NR 1

<p style="text-align: center;">PRZECIWDZIAŁANIE KRYZYSOWI RODZINY</p>
--

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- utworzenie na terenie powiatu ełckiego sprawnego systemu sieci poradnictwa rodzinnego i specjalistycznego,
- utworzenie systemu rodzinnych form opieki zastępczej,
- utworzenie odpowiedniej infrastruktury socjalnej, mogącej elastycznie dostosowywać się do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnych,
- organizowanie systemu szkoleń dla specjalistów ds. pracy z rodziną,
- powołanie koordynatorów ds. pomocy rodzinie,
- ekspansywne promowanie wzorców prawidłowo funkcjonującej rodziny,
- trwałe podstawy współpracy podmiotów z terenu powiatu ełckiego działających na rzecz rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które działają na rzecz wspólnego spędzania czasu wolnego rodziców i dzieci,
- sprawny system monitorowania form zastępczych opieki rodzinnej,
- aktywizację współpracy placówek wychowawczo – opiekuńczych z rodzicami naturalnymi, podejmowanie nowych działań na rzecz pomocy rodzinie w kryzysie,

- utworzenie systemu pomocy dla osób uzależnionych,
- utworzenie systemu monitoringu zjawisk patologicznych w powiecie ełckim,
- opracowanie programów przeciwdziałania zjawiskom patologicznym,
- współpracy ze wszystkimi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, szkołami, kościołem katolickim i innymi kościołami nad promowaniem pozytywnych wzorców osobowych wg społecznych norm Kościoła Katolickiego,
- wspieranie i inicjowanie form rodzinnej przedsiębiorczości,
- inicjowanie działań na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- utworzenie odpowiedniego źródła finansowania na wsparcie rodzin najuboższych,
- utworzenie systemu pomocy materialnej dla uczących się dzieci i studiującej młodzieży,
- aktywizację społeczności popegeerowskich w powiecie ełckim w kierunku rozwijania różnych form samozatrudnienia i przedsiębiorczości.

CEL NR 2

<p>PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI GRUP SPOŁECZNYCH</p>
--

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi eksmisją,
- inicjowanie tworzenie mieszkań socjalnych,
- wdrażanie opracowane programy wychodzenia z bezdomności,
- współpraca z samorządem terytorialnym, sądami, organizacjami pozarządowymi na rzecz ograniczania eksmisji,
- aktywizowanie grupy wsparcia społecznego na rzecz środowisk zagrożonych marginalizacją,

- tworzenie i pomoc w tworzeniu grup samopomocowych,
- opracowywanie i wdrażać programy na rzecz walki z patologiami społecznymi,
- tworzenie przez organizacje pozarządowe alternatywnych form zagospodarowania czasu wolnego dla rodzin, dorosłych i dzieci oraz młodzieży,
- realizowanie programu leczniczo – terapeutyczne w środowiskach dotkniętych patologiami,
- promowanie i szeroka popularyzacja modelu zdrowego stylu życia,
- zaktywizowanie środowiska Romów na rzecz działań dla swojego środowiska,
- inicjowanie i pomoc w tworzeniu społecznych grup wsparcia dla środowisk zmarginalizowanych i mogących ulec marginalizacji,
- wspieranie organizacji pozarządowych i grup nieformalnych w realizowaniu przez nie programów działania na rzecz środowisk mogących ulec marginalizacji lub zmarginalizowanych,
- wspieranie usługi środowiskowych,
- wspieranie rozwój wolontariatu na terenie powiatu ełckiego,
- utworzenie Centrum Integracji Społecznej celem nabycia umiejętności pełnienia ról społecznych przez jednostki wykluczone społecznie.

CEL NR 3

**PRZECIWDZIAŁANIE
DŁUGOTRWAŁEMU I
STRUKTURALNEMU BEZROBOCIE**

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- ścisła współpraca między ośrodkami pomocy społecznej, urzędami pracy oraz wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz aktywizacji długotrwale bezrobotnych,
- pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy,
- inicjowanie dostosowywania kształcenia i doksztalcania do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- wspieranie absolwentów w aktywizacji zawodowej,
- opracowanie programów pracy w świetlicach socjoterapeutycznych i ich realizacji, dla zapobieżenia zjawiska dziedziczenia biedy i bezrobocia,
- wspieranie działań wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z najuboższych rodzin,
- wzmożenie aktywności samych bezrobotnych poprzez pracę socjalną z rodzinami i osobami z obszarów ubóstwa korzystających z pomocy społecznej,
- włączenie służb społecznych do pozyskiwania pozamaterialnych form pomocy rodzinom,
- podejmowanie działań w celu wydzielenia i pozyskania środków na ekonomiczne usamodzielnienie się rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej,

CEL NR 4

<p style="text-align: center;">POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO</p>

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wspieranie mobilności przestrzennej młodzieży z rodzin dotkniętych ubóstwem,

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej,
- powołanie do życia Centrum Integracji Społecznej w porozumieniu z organizacjami pożytku publicznego i z gminami,
- budowanie systemu skutecznej i efektywnej pomocy społecznej z całą gamą pomocy niematerialnej,
- przedsięwziąć organizowanie punktów i spotkań informacyjnych oraz wydawanie i rozpowszechnianie ulotek (broszur),
- weryfikacja przyznanego świadczenia,
- budowanie systemu wsparcia wśród podopiecznych,
- organizowanie konkursów, spotkań pobudzających aktywność,
- budowanie zasad współpracy z klientami pomocy społecznej na zmodyfikowanych zasadach (rozliczanie pomocy, kontrakty),
- podejmowanie działań na rzecz rozwoju wolontariatu,
- umożliwianie bezpłatnego dostępu do stron internetowych, dających szansę znalezienia pracy,
- zwiększenie roli organizacji pozarządowych poprzez przekazywanie im części zadań samorządu terytorialnego.

CEL NR 5

**WSPÓŁPRACA JEDNOSTEK
POMOCY SPOŁECZNEJ Z
ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI**

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- skuteczna pomoc w rozwiązywaniu istniejących w samorządach problemów,
- wzbudzanie aktywności wśród wspólnoty mieszkańców,

- zdobywanie rzetelnych informacji na temat realnych potrzeb mieszkańców,
- lepsze i tańsze sposoby rozwiązywania problemów społecznych,
- uzupełnianie działań powiatu w zakresie, który nie jest objęty przez instrumenty gminne, miejskie i powiatowe,
- łatwiejsze wprowadzanie w życie strategii rozwoju gmin, miasta i powiatu,
- budowanie poczucia bezpieczeństwa socjalnego i zaufania mieszkańców do władz gmin, miasta i powiatu,
- pomoc w edukowaniu dzieci i młodzieży oraz w umacnianiu w nich świadomości lokalnej,
- wprowadzenie nowych form świadczeń i usług społecznych, racjonalizację wydatków na świadczenia społeczne, wpływ na modernizowanie form działania w środowisku dotychczasowych monopolistów.

6 Realizacja, monitorowanie i aktualizowanie strategii

Przedstawiany program wymaga ustawicznego analizowania i monitorowania oraz twórczego krytycyzmu wobec własnych działań i zamierzeń. Dlatego uznano za niezbędną coroczną analizę programu i składanie sprawozdań z realizacji zadań zawartych w programie do 30 marca następnego roku po zakończeniu roku kalendarzowego.

Podstawowym celem monitorowania jest dostarczenie wiarygodnych informacji przydatnych do oceny i ewentualnej modyfikacji podjętych działań. Inaczej mówiąc monitorowanie służy ewaluacji strategii.

Mówiąc ogólnie ewaluacja to systematyczne gromadzenie informacji i ich analiza po to, aby dokonać oceny dotychczasowych działań i podjąć dalsze działania.

Najogólniej można wymienić trzy główne cele ewaluacji:

- a) kontrola realizacji programu,
- b) rozwiązywanie istniejących problemów w realizacji programu,

c) rozwój wiedzy o programach w ogóle.

Ważnym instrumentem sprawdzającym realizację stanowiącym się specjalnie opracowany wskaźnikowy system monitorowania strategii. Jego zadaniem jest pomoc w określeniu stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz monitorowanie postępu rozwiązywania problemów społecznych. W tabeli poniżej określono przykładowe wskaźniki oraz inne informacje.

Wskaźnikowy system monitorowania strategii:

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA INFORMACJI
Przeciwdziałanie kryzysowi rodziny		
1. Rozwój bazy lokalowej i kadrowej poradnictwa specjalistycznego.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba utworzonych ośrodków poradnictwa specjalistycznego - liczba partnerów tworzących system poradnictwa specjalistycznego - rozwój bazy lokalowej i kadrowej ośrodków istniejących 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiat,
2. Upowszechnienie informacji o instytucjach i placówkach świadczących poradnictwo specjalistyczne w tym rodzinne a także terapię rodzinną.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych punktów poradnictwa rodzinnego - liczba partnerów tworzących system poradnictwa socjalistycznego - liczba rodzin i osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego - liczba zorganizowanych szkoleń dotyczących przeciwdziałania kryzysowi rodziny - liczba nowych programów działania placówek wspierających rodzinę i dziecko - liczba podmiotów systematycznie 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiat,

	ze sobą współpracujących w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem	
3. Rozwój bazy pomocy dzieciom pozbawionym częściowej lub całkowitej opieki rodzicielskiej.	<ul style="list-style-type: none"> - ilość domów dziecka - liczba rodzinnych domów dziecka - ilość rodzin zastępczych - ilość dzieci przebywających w rodzinach zastępczych - ilość udzielonych świadczeń osobom indywidualnym - kwota udzielonych świadczeń - liczba usamodzielnionych mieszkań - liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiat, Dom Dziecka, Rodzinne Domy Dziecka

Przeciwdziałanie marginalizacji grup społecznych

<p>1. Zjawisko bezdomności wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość mieszkań socjalnych w powiecie - opracowanie i realizacja programów wychodzenia z bezdomności - zmniejszenie liczby bezdomnych świadczeniobiorców pomocy społecznej 	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiat</p>
<p>2. Skala zjawisk patologii społecznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość grup wsparcia społecznego na rzecz środowisk zagrożonych marginalizacją - tworzenie grup samopomocowych zwłaszcza dla osób zagrożonych alkoholizmem i narkomanią - opracowanie i realizacja lokalnych programów na rzecz walki ze zjawiskami patologii społecznych - ilość osób korzystających z bazy leczniczej dla osób uzależnionych - zmniejszenie liczby osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych 	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Leczenia Uzależnień, powiat</p>

<p>3. System przeciwdziałania patologiom społecznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość przeszkolonych lekarzy i pielęgniarek lecznictwa podstawowego w zakresie zapobiegania problemom alkoholowym i narkotycznym - liczba materiałów dotyczących zapobiegania problemom alkoholowym i narkotycznym - liczba publikacji i czasopism poświęconych tematyce uzależnień - stworzenie sprawnego systemu pomocy dla osób uzależnionych – poprzez zwiększenie liczby osób uczestniczących w terapii 	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Leczenia Uzależnień, powiat</p>
<p>Przeciwdziałanie długotrwałemu i strukturalnemu bezrobociu</p>		
<p>1. Przygotowanie kadr o odpowiednim poziomie i strukturze kwalifikacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń i kursów - liczba przeszkolonych osób - ilość przeprowadzonych przekwalifikowań - liczba różnego rodzaju kształcenia zawodowego młodzieży 	<p>Powiatowy Urząd Pracy, powiat, gminy</p>
<p>2. Aktywizacja gospodarcza powiatu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zawartych porozumień w zakresie współpracy zagranicznej - uruchomienie bazy danych o istniejących na terenie powiatu przedsiębiorstwach i ich potrzebach - ilość małych i średnich przedsiębiorstw tworzących nowe miejsca pracy - liczba absolwentów w 	<p>Powiatowy Urząd Pracy, powiat, gminy, Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego,</p>

	aktywizacji zawodowej	
3. Informacje o lokalnym rynku pracy na stronach zawodowych.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba informacji umieszczonych na tablicach ogłoszeń - liczba informacji umieszczonych na stronach internetowych powiatu i gmin - ilość wydanych ulotek o rynku pracy w powiecie 	Powiatowy Urząd Pracy, powiat, gminy
Poprawa bezpieczeństwa socjalne		
1. Bezpieczeństwo socjalne.	<ul style="list-style-type: none"> - ilość wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez ośrodki pomocy społecznej - ilość odbytych zajęć terapeutycznych oraz uczestników biorących w nich udział - ilość świetlic terapeutycznych - ilość punktów i osób korzystających z pomocy - ilość klubów osiedlowych i zajęć terapeutycznych - ilość dziennych ośrodków wsparcia - liczba osób przebywających w ośrodkach opiekuńczych i domach pomocy społecznej - liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych 	Powiat, ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dom Dziecka, Domy Pomocy Społecznej,
Współpraca jednostek pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi		
1. Współpraca jednostek pomocy społecznej z	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie standardów usług, które muszą spełniać organizacje 	Powiat, organizacje pozarządowe

<p>organizacjami pozarządowymi</p>	<p>pozarządowe, ubiegające się i ich realizację na zlecenie samorządu</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby zadań zleconych organizacjom pozarządowym - liczba wspieranych przez administrację publiczną działań infrastrukturalnych sektora pozarządowego - liczba organizowanych wspólnych konferencji i spotkań na rzecz rozwoju współpracy 	
--	---	--

7 PODSUMOWANIE

W wysoko rozwiniętych społeczeństwach państwowe agendy rządowe i samorządowe korzystając z instrumentów polityki społecznej starają się budować spójny i funkcjonalny system instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa socjalnego. Podstawowym celem działań jest przeniesienie akcentu z dotychczasowej monopolistycznej roli państwa w rozwiązywaniu kwestii społecznych na pobudzanie aktywności i współuczestnictwa obywateli w tym procesie. Ta idea powinna przyświecać także planowaniu strategii rozwoju polityki społecznej samorządu terytorialnego, choć brak środków finansowych na jej realizowanie nie jest jedyną przyczyną złego stanu rzeczy. Po pierwsze, brak działań skoordynowanych, czego wyrazem jest zwykle brak powiązań organizacyjnych i funkcjonalnych między różnymi jej obszarami, takimi jak pomoc społeczna, ochrona zdrowia, oświata i edukacja, kultura, sport i rekreacja. Brak koordynacji tych działań powoduje, że nawet przy skromnym potencjale ekonomicznym samorządu nie jest on optymalnie wykorzystywany. Brakuje bowiem nie tylko spójnych programów międzysektorowych, a tylko takie dać mogą ostatecznie dobre efekty.

Po drugie wreszcie, strategia jest potrzebna by planować działania o charakterze ponadkadencyjnym. Jedną ze słabości obecnych samorządów terytorialnych jest skłonność do planowania i podejmowania działań, których efekty nie wykraczają poza 4-letnią kadencję. To w zakresie polityki społecznej jest w sposób oczywisty słabością, gdyż inwestycje w dziedzinie oświaty, kultury czy profilaktyki społecznej przynoszą zamierzone rezultaty często po wielu latach. Po trzecie, strategia powinna być efektem uzgodnień wszystkich ugrupowań czy sił politycznych, tak by dawała gwarancję realizacji niezależnie od rodzaju ugrupowania sprawującego władzę. Trzeba koniecznie ustrzec się sytuacji, w której doraźnie przyjęty dokument w przyszłości w związku z niestabilnością sceny polityczno-samorządowej i zmianą większości sprawującej władzę odłożony zostanie do szuflady i nie będzie realizowany. Powinna być wypracowana przy „otwartej kurtynie”, przy udziale różnych ważnych środowisk opiniotwórczych,

tak by uwzględniała wszystkie istotne przesłanki i racje w interesie społeczności lokalnej. Tak wypracowana, ma szansę realizacji w perspektywie ponad jednej kadencji samorządu.